ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Η «ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ»

Κυρωθὲν διὰ Β. Διατάγματος τῆς 11 Νβρίου 1899.

ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

ΤΗΣ

"ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗΣ"

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Δ. Γ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ
8 — Ὁδὸς Πραξιτέλους — 8
1903

3220

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Η «ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ»

Κυρωθὲν διὰ Β. Διατάγματος τῆς 11 Νβρίου 1899.

ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

ΤΗΣ

"ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗΣ„

Γβ
2059
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΑΘΗΝΩΝ ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ 1901

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Δ. Γ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ
8 — Ὁδὸς Πραξιτέλους — 8
1903

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

«Η ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ»

Κυρωθὲν διὰ Β Διατάγματος τῆς 11 Νβρίου 1899.

Α΄. Σύστασις καὶ σκοπὸς τῆς ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 1. Ἡ ἐν Ἀθήναις τῷ 1899 δυνάμει τοῦ ἀπὸ 11 Νοεμβρίου Β. Διατάγματος συσταθεῖσα Ἀδελφότης ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «**Ἡ Ἑκατονταπυλιανὴ**» σκοπὸν ἔχει κατὰ τὸν παρόντα κανονισμὸν τὸν ὁμοφώνῳ ψήφῳ τῶν μελῶν ἀναθεωρηθέντα καὶ τροποποιηθέντα, τὴν ἐνίσχυσιν τῆς κατ' ἔτος ἐν Πάρῳ τελουμένης πανηγύρεως τὴν 15 Αὐγούστου, ἡμέραν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, διὰ τῆς μεταβάσεως ὅσον ἔνεστι περισσοτέρων προσκυνητῶν.

Β΄. Μέλη τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 2. Μέλη τῆς Ἀδελφότητος γίνονται πάντες, ὅσοι συνεισφέρουσιν ἐτησίως δραχμὰς ἓξ (**6**), ἢ εἰς πεντηκονταλέπτους μηνιαίας καταβολάς, πάντες οἱ κάτοικοι Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἢ καὶ τῶν Περιχώρων, πάσης τάξεως καὶ ἐπαγγέλματος· δύνανται δὲ ταῦτα νὰ καταβάλωσι καὶ δραχμὴν μηνιαίως ἥτις θέλει χρησιμεύσει δι' εἰσιτήριον Α΄. ἢ Β΄. θέσεως.

Γ΄. Καθήκοντα Μελῶν.

Ἄρθρον 3. Ἂν μέλος τι καθυστερήσῃ τὴν συνδρομήν του ἐπὶ τρίμηνον στερεῖται τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι. Ἂν δὲ ἐξακολου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

θῇ καθυστεροῦν ἐπὶ ἕξ μῆνας, διαγράφεται τοῦ μητρῴου καὶ ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν χρημάτων, ἅτινα κατέβαλε.

Ἄρθρον 4. Δύναται καὶ πάλιν παλαιὸν μέλος νὰ ἐγγραφῇ ἐκ νέου ἀφ' οὗ προηγουμένως αἰτήσηται τοῦτο, δι' ἐγγράφου αἰτήσεώς του παρὰ τοῦ Δ. Συμβουλίου, ὅπερ δέον ν' ἀποφανθῇ διὰ τὴν ἐκ νέου ἐγγραφήν του.

Ἄρθρον 5. Πᾶν νέον μέλος δύναται νὰ ἐγγραφῇ εἰς οἵαν δήποτε ἐποχήν, Ὑποχρεοῦται ὅμως νὰ καταβάλῃ τὰς προηγουμένας μηνιαίας καταβολάς μέχρι τῆς 15 Ἰουλίου, ἔχον ὑπ' ὄψει ὅτι ὡς ἀρχὴ τοῦ ἔτους λαμβάνεται ἡ 1η Αὐγούστου.

Δ'. Διοίκησις τῆς Ἀδελφότητος

Ἄρθρον 6. Ἡ ἀδελφότης διοικεῖται ὑπὸ δεκαεξαμελοῦς συμβουλίου, ἤτοι ἑνὸς Προέδρου, Ἀντιπροέδρου, Γραμματέως, Ταμίου καὶ δώδεκα Συμβούλων· ἐκλέγεται δὲ ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῶν μελῶν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας κατὰ τριετίαν. (Ὁ Πρόεδρος πάντως ὀφείλει νὰ ἦνε Πάριος). Δύναται δὲ ἂν μέλος τι τοῦ Συμβουλίου φανῇ ῥάθυμον, ὁ Πρόεδρος κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου νὰ ἀντικαθιστᾷ τοῦτο μετὰ προηγουμένην ἔγγραφον πρόσκλησιν, ἐὰν ἀπουσιάσῃ ἀδικαιολογήτως ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς συνεδριάσεις.

Ἄρθρον 7. Ἵνα ἐκλεγῇ τις μέλος τοῦ Συμβουλίου, δέον νὰ ἦναι κάτοικος τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἢ Πειραιῶς.

Ἄρθρον 8. Ἅπαντα τὰ μέλη τοῦ Δ. Συμβουλίου ἐργαζόμενα δωρεάν, εἰσὶν ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνα ἀπέναντι τῆς ὁλομελείας, διὰ πᾶσαν ἐξ ἀμελείας προκύψασαν ζημίαν, εἰς τὰ συμφέροντα τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 9. Ἐν περιπτώσει παραιτήσεως, ἐνε–

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

κα σωματικῆς ἀνικανότητος ἢ θανάτου μέλους τινὸς τοῦ Συμβουλίου, ἢ καὶ ἀδικαιολογήτου ἀποχῆς αὐτοῦ, (κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 6ῳ εἰρημένα) προσκαλοῦνται εἰς ἀντικατάστασιν οἱ κατὰ σειρὰν ἐπιλαχόντες.

Ε΄. Καθήκοντα Συμβουλίου

Ἄρθρον 10. Τῇ ἐγγράφῳ προσκλήσει τοῦ Προέδρου, τὸ Δ. Συμβούλιον συνεδριάζει τακτικῶς μὲν κατὰ μῆνα, ἐκτάκτως δὲ, ὁσάκις ἂν παραστῇ ἀνάγκη.

Ἄρθρον 11. Τὸ Συμβούλιον θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅταν ὦσι παρόντα ἐννέα μέλη τοὐλάχιστον.

Ἄρθρον 12. Πᾶσα ἀπόφασις σχετικὴ πάντοτε πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν, λαμβάνεται διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας τῶν μελῶν τοῦ Δ. Συμβουλίου, ἅτινα ἅπαντα ἔχουσι ψῆφον· ἐν ἰσοψηφίᾳ, νικᾷ ἡ τοῦ Προέδρου ψῆφος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἄρθρον 13. Πᾶσαι ἐν γένει αἱ ἀποφάσεις τοῦ Δ. Συμβουλίου καταχωρίζονται εἰς τὸ βιβλίον τῶν Πρακτικῶν, ἅπερ ἀναγινωσκόμενα ἐν νομίμῳ συνεδριάσει ὑπογράφονται παραχρῆμα ὑφ' ὅλων τῶν ἐν αὐτῇ παρευρισκομένων μελῶν, τιθεμένης ἅμα καὶ τῆς τῆς Ἀδελφότητος σφραγῖδος.

Ἄρθρον 14. Ἥ τε παράδοσις καὶ παραλαβὴ τῆς ἐν γένει περιουσίας τῆς ἀδελφότητος, ἐνεργεῖται ἐντὸς τῆς πρώτης ἑβδομάδος ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς παρόντων ἐν ἀπαρτίᾳ τῶν μελῶν τοῦ τέως καὶ τοῦ νέου Συμβουλίου ἐπὶ τῇ βάσει πρωτοκόλλου, καταχωριζομένου ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν Πρακτικῶν τοῦ Δ. Συμβουλίου.

ΣΤ΄. Προέδρου Καθήκοντα.

Ἄρθρον 15. Ὁ Πρόεδρος συγκαλεῖ τὰ μέλη τοῦ Δ. Συμβουλίου ὡς καὶ τὴν ὁλομέλειαν τῆς Ἀ-

δελφότητος είς τακτικὰς ἢ είς ἐκτάκτους συνελεύσεις καὶ προεδρεύει αὐτῶν, κηρύττει τὴν ἔναρξιν καὶ λῆξιν τούτων, θέτει τὰ ζητήματα, διατηρεῖ τὴν τάξιν ἐν ταῖς συνεδρίαις ἐν γένει, ἐκφωνεῖ τὰς ἀποφάσεις τῆς συνελεύσεως, φροντίζει περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Κανονισμοῦ, ἐκπροσωπεῖ τὴν 'Αδελφότητα ἐνώπιον πάσης ἀρχῆς, ἐπιτρέπει ἑκάστῳ τῶν μελῶν αἰτοῦντι τὸν λόγον καθ' ἥν ἐνεγράφη τάξιν, ἀφαιρεῖ αὐτὸν ἀπὸ τῶν παρεκτρεπομένων, φέρει προτάσεις περὶ ἀποδοκιμασίας, ἔτι δὲ καί διαγραφῆς κατὰ τῶν μελῶν ἐκείνων ἅτινα διὰ τῆς διαγωγῆς των ἤθελον φανῇ ἀνάξια τοῦ σκοποῦ, ὃν ἐπιδιώκει ἡ 'Αδελφότης. 'Εποπτεύει ἐν ταῖς ψηφοφορίαις, ἐκλέγει τοὺς ψηφολέκτας, ἀπαγορεύει πᾶσαν θρησκευτικήν, πολιτικὴν καὶ προσωπικὴν συζήτησιν, ἀναβάλλει τὴν συνεδρίασιν ὁσάκις συμβῇ ταραχή τις, ὑπογράφει μετὰ τοῦ Γραμματέως τὰ Πρακτικὰ τῆς Συνελεύσεως ἐγκριθέντα, καὶ τὰ διάφορα ἔγγραφα, ἐπιθεωρεῖ τὰ ὑπὸ τοῦ Γραμματέως καὶ τοῦ Ταμίου τηρούμενα βιβλία, καὶ τέλος μεριμνᾷ περὶ πάσης ὑποθέσεως ἀφορώσης ἀποκλειστικῶς είς τὰ τῆς 'Αδελφότητος συμφέροντα. συνεννοούμενος προσέτι μετὰ τῆς ὁμωνύμου 'Αδελφότητος ἐν Πάρῳ, διὰ πᾶσαν ἐνέργειαν σχέσιν ἔχουσαν τὴν ὅσῳ τὸ δυνατὸν περισσοτέραν περιποίησιν τῶν ἐξ 'Αθηνῶν καὶ Πειραιῶς μεταβαινόντων προσκυνητῶν.

Ζ'. 'Αντιπροέδρου καθήκοντα

"Α ρ θ ρ ο ν 16. Ὁ 'Αντιπρόεδρος ἀναπληροῖ ἐν πᾶσι τὸν Πρόεδρον ἀποθανόντα, κωλυόμενον, ἢ ἀπόντα, οὗτος δὲ πάλιν κωλυόμενος, ἀναπληροῦται ὑπὸ τοῦ τὰς πλειοτέρας λαβόντος ψήφους Συμβούλου, ἐν ἰσοψηφίᾳ δὲ, ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου τούτων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Η΄. Γραμματέως καθήκοντα

Ἄρθρον 17. Ὁ Γραμματεὺς συντάσσει τὰ τοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Συνελεύσεων, ἐν γένει πρακτικά, ἅτινα καὶ φυλάττει ὑπ' εὐθύνην του, ἀναγινώσκει ἐν συνεδρίᾳ τὰ διάφορα ἔγγραφα τῆς Ἀδελφότητος, διεξάγει τὴν ἀλληλογραφίαν, τηρεῖ πρωτόκολλον εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων, μητρῷον τῶν μελῶν, φυλάττει τὴν σφραγῖδα καί τὸ ἀρχεῖον τῆς Ἀδελφότητος, συνυπογράφει μετὰ τοῦ Προέδρου τὰ ἐξερχόμενα ἔγγραφα, ὡς καὶ τὰς γνωστοποιήσεις πρὸς συγκρότησιν Συνελεύσεων. Ὑποχρεοῦται δὲ νὰ ἐκπληροῖ καὶ ἄλλας ὑπηρεσίας παρουσιαζομένας, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἀδελφότητος. Τὸν Γραμματέα κωλυόμενον ἀναπληροῖ ὁ νεώτερος τῶν κατὰ σειρὰν ἐπιτυχόντων Συμβούλων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Θ΄. Ταμίου καθήκοντα

Ἄρθρον 18. Ὁ Ταμίας ὑπόλογος ὢν καὶ ὑπεύθυνος προσωπικῶς διὰ τὴν περιουσίαν τῆς Ἀδελφότητος τηρεῖ ἐν λεπτομερείᾳ βιβλίον ταμείου ἐν' ᾧ ἐγγράφονται κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν τά τε ἔσοδα καὶ ἔξοδα.

Προσέτι ὁ Ταμίας ὑπογράφει τὰς διπλοτύπους ἀποδείξεις τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, ὑποβάλλει κατὰ μῆνα εἰς τὸ Συμβούλιον συνοπτικὴν κατάστασιν τῶν εἰσπράξεων, καταθέτει κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τὰς εἰσπράξεις παρά τινι Τραπέζῃ, ἐφαρμόζει τὸν περὶ χαρτοσήμου Νόμον, παραλαμβάνει τὰ πρὸς ἐξαργύρωσιν χρήματα παρὰ τῶν Τραπεζῶν (δυνάμει ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου) καὶ τοὺς δεδουλευμένους τόκους τῶν καταθέσεων. Ὁ Ταμίας ὀφείλει νὰ μὴ ἔχῃ εἰς χεῖράς του μετρητὰ πλείονα τῶν 50—100 δραχ. Πᾶσα δαπάνη ἐνεργουμένη ἄνευ τῆς

ἀποφάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου ἐπιβαρύνει ἀτομικῶς τὸν Ταμίαν.

Προκειμένου περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ Ταμίου, ἀποφαίνεται ἡ ὁλομέλεια τοῦ Δ. Συμβουλίου διὰ σχετικῆς πλειονοψηφίας. Κωλυόμενον ἢ ἀπόντα ἀναπληροῖ ὁ Πρόεδρος.

Γ΄. Συνέλευσις μελῶν.

Ἄρθρον 19. Κατ' ἔτος μία τακτικὴ συνέλευσις συγκροτεῖται (ἐκτάκτως δὲ ἐὰν παρουσιαθῇ ἀνάγκη) ἤτοι τὴν 2αν Κυριακὴν τοῦ 7)βρίου.

Ἄρθρον 20. Τὰ μέλη συνέρχονται συμφώνως πρὸς τὴν γνωστοποίησιν τοῦ κ. Προέδρου ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ ὡρισμένῳ. Θεωρεῖται δὲ ἐν ἀπαρτίᾳ ἡ Συνέλευσις ὁπόταν ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐτοπροσώπως συνελθόντων ἑταίρων τῆς ἀδελφότητος ἀποτελεῖ τὸ τέταρτον τοῦ ὅλου. Μὴ γενομένης δὲ ἀπαρτίας ἡ συνέλευσις συνέρχεται μετὰ ὀκτὼ (8) ἡμέρας, ὅτε καὶ θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅσα καὶ ἂν προσέλθωσι μέλη.

Ἄρθρον 21. Μετὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς ἀπαρτίας τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ὅσα δήποτε μέλη καὶ ἂν παραμείνωσιν, ἡ συνέλευσις λογίζεται πλήρης καὶ προβαίνει εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τῶν ζητημάτων τῶν ἀφορώντων τὸν σκοπὸν τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 22. Εἰς τὴν συνέλευσιν ὁ μὲν Πρόεδρος, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ καταλόγου καὶ τὴν ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν, ἀναφέρει τὰς κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐργασίας τῆς Ἀδελφότητος, ὁ δὲ Ταμίας, ἀναγινώσκει τὸν ἀπολογισμὸν τῶν τε ἐσόδων καὶ ἐξόδων, εἶτα ἡ ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ ἀναγινώσκει τὴν ἔκθεσιν τῆς ληξάσης ἐτησίας διαχειρίσεως.

Ἐν περιπτώσει δὲ διαφωνίας ἢ ἀποχῆς τῶν μελῶν τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς, δύναται νὰ προσκαλῇ τὸ Δ. Συμβούλιον ἐλεγκτὰς καὶ ἐκ τῶν μὴ μελῶν πι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

πειραμένους τοιούτους, ὧν τὸ πόρισμα δέον νὰ δημοσιεύῃ εἰς μίαν ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἐφημερίδων. Εἰς τὴν αὐτὴν Συνέλευσιν ἀναγινώσκεται ἡ τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς ἔκθεσις, (ἥτις δέον νὰ φέρῃ δύο τοὐλάχιστον ὑπογραφάς). συζητοῦνται δὲ διάφοροι προτάσεις καὶ ἂν ἔληξεν ἡ τριετὴς περίοδος τοῦ Συμβουλίου. ἐκλέγεται τὸ δεκαεξαμελὲς συμβούλιον. Ἡ ἐκλογὴ ἐνεργεῖται ἐπὶ τῇ βάσει ψηφοδελτίων φερόντων μόνον τὸν τίτλον τῶν ὑποψηφίων ἔντυπον.τὰ δὲ ὀνόματα διὰ τῆς χειρός. Ἐπίσης ταυτοχρόνως ἐκλέγονται καὶ οἱ ἐλεγκταί.

Ἄρθρον 23. Κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Δ. Συμβουλίου, δικαιοῦνται νὰ ψηφίζωσι πάντα τὰ μέλη τὰ ἐκπληρώσαντα τὰς κατὰ τὸν παρόντα κανονισμὸν (Ἄρθρον 3) ὑποχρεώσεις των καὶ ὄντα ἐγγεγραμμένα τοὐλάχιστον πρὸ 3 ἡμερῶν· ἐπ' οὐδενὶ δὲ λόγῳ ἐπιτρέπονται κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς ἐγγραφαί. Αἱ λευκαὶ ὡς καὶ αἱ ἀρνητικαὶ ψῆφοι δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν ἅπαντα δὲ τὰ δελτία δέον νὰ φέρωσι τὴν σφραγῖδα τῆς Ἀδελφότητος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΑ΄. Ἀκροτελεύτιοι διατάξεις.

Ἄρθρον 24. Τοῦ παρόντος κανονισμοῦ ἡ διάρκεια ὁρίζεται εἰς τρία (3) ἔτη, μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ὁποίων δύναται νὰ ἀναθεωρηθῇ ἐν μέρει ἢ καὶ ἐν συνόλῳ ἐὰν ἡ συνέλευσις ἀποφασίσῃ τοῦτο δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας.

Ἄρθρον 25. Πᾶσα πρότασις παραβλάπτουσα τὸν σκοπὸν τῆς Ἀδελφότητος ἢ τείνουσα εἰς τὴν διάλυσιν αὐτῆς, εἶνε κατ' ἀρχὴν ἀπαράδεκτος.

Ἄρθρον 26. Τὸ συμβούλιον θέλει φροντίζει ὅπως κατ' ἔτος τὴν 13 Αὐγούστου μισθώνῃ κατάλληλον ἀτμόπλοιον ἐκ τῶν εἰσπραχθέντων χρημάτων πρὸς μεταφορὰν τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, εἰς τὴν ἐν Πάρῳ πανήγυριν τῆς Ἑκατονταπυλιανῆς καὶ ἐ-

πάνοδον αὐτῶν, θέλει δὲ φροντίζει διὰ τὴν ὅσον ἔνεστι περιποίησιν αὐτῶν. Ἐπίσης ὀφείλει τὸ Δ. Συμβούλιον νὰ διοργανώνῃ ἐκδρομὴν ἐκ τῶν μελῶν ἀνὰ τοὺς ἔξω Δήμους τῆς Νήσου, καὶ ὀφείλει ἐκ περιτροπῆς νὰ μεταβαίνῃ κατ' ἔτος εἰς ἕκαστον τούτων. Τό Δ. Συμβούλιον πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν ὀφείλει νὰ ἀποστέλλῃ ἐπιτροπὴν ἐν Πάρῳ ἥτις συνεννοουμένη μετὰ τῆς ἐκεῖ Ἀδελφότητος, προετοιμάζει κατάλληλα οἰκήματα διὰ τοὺς προσκυνητάς.

Ἄρθρον 27. Ὅσα ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος ἐπιθυμοῦσι νὰ λάβωσιν ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ θέσιν ὀφείλουν νὰ δηλώσωσι τοῦτο εἰς τὸν Πρόεδρον, ἢ τὸν Ταμίαν πρὸ ὀκτὼ (8) ἡμερῶν, ἐπὶ καταβολῇ ἐκτὸς τῆς ἑξαδράχμου ἐτησίας συνδρομῆς των, διὰ μὲν τὴν Α'. θέσιν δραχ. ἐννέα (9) διὰ δὲ τὴν Β'. δραχ. τέσσαρας (4). ὅσα δὲ θέλουσι νὰ ἀγοράσωσι οἱονδήποτε ἀριθμὸν εἰσιτηρίων, δέον νὰ καταβάλωσιν εἰς τὸν Ταμίαν τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν.

Ἄρθρον 28. Ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς Ἀδελφότητος ἡ περιουσία αὐτῆς κατ' ἀπόφασιν τῶν ἐναπομεινάντων μελῶν, θέλει χρησιμεύσει εἰς κατασκευὴν ἔργου διὰ τὸν Ναὸν τῆς Ἑκατονταπυλιανῆς.

Ἄρθρον 29. Ἡ Ἀδελφότης ἔχει σφραγῖδα σχήματος στρογγύλου μὲ ἐπιγραφὴν γύρωθεν: «**Ἀδελφότης Ἀθηνῶν ἡ Ἑκατονταπυλιανὴ 1901**» καὶ ἐν τῷ μέσῳ τὸν Ναόν. Ἡ Ἀδελφότης ἔχει σημαίαν μεταξίνην ὡς ἡ ἐθνική μας, φέρουσα ἐν τῷ μέσῳ τὴν εἰκόνα τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

Ἄρθρον 30. Τὸ συμβούλιον θέλει φροντίζει ὅπως γίνεται κατ' ἔτος Ἀρτοκλασία, διὰ δὲ τὴν θείαν λειτουργίαν προσφέρει χρηματικόν τι ποσὸν ὁρισθησόμενον παρ' αὐτοῦ. Ἐπίσης διὰ μουσικὴν καὶ πυροτεχνήματα.

Ἄρθρον 31. Τὸ συμβούλιον δύναται νὰ ἀγοράζῃ εἰς ἑκάστην κλήρωσιν ἓν γραμμάτιον ἐκ τοῦ λαχείου τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας οὗ τὸ τυχόν κέρ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δος θὰ ἀνήκῃ εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἀδελφότητος διὰ τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν.

Ἄρθρον 32. Πόροι τῆς Ἀδελφότητος εἰσίν, 1) Αἱ μηνιαίαι καταβολαὶ τῶν μελῶν αὐτῆς, 2) αἱ πρὸς τὴν ἀδελφότητα γενόμεναι ἅπαξ ἢ ἐτησίως συνεισφοραί, 3) Οἱ διάφοροι ἔρανοι ἐκ τῶν μελῶν ἢ καὶ μὴ τοιούτων καὶ 4) οἱ τόκοι τῶν κατατεθέντων ἐν ταῖς Τραπέζαις χρημάτων

Ἄρθρον 33. Ὁ προσφέρων ἢ κληροδοτῶν ἑκατὸν (100) ἕως πεντακοσίας (500) δραχμάς, ἀναγράφεται δωρητὴς τῆς Ἀδελφότητος, ὁ δὲ πεντακοσίας (500) καὶ ἐπέκεινα μέγας εὐεργέτης. Αἱ χορηγούμεναι συνδρομαὶ, δωρεαὶ καὶ εὐεργεσίαι ἐγγράφονται εἰς τὸ βιβλίον τῶν διπτύχων τῆς ἱερᾶς προθέσεως μένον πάντοτε ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἑκατονταπυλιανῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΕΛΟΣ

Ὁ παρὼν κανονισμὸς τρίτος ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀδελφότητος «Ἡ Ἑκατονταπυλιανή» (ἤτοι ἀπὸ 11 Νοεμβρίου 1899), συνιστάμενος ἐκ κεφαλαίων ΙΑ΄.καὶ Ἄρθρων τριάκοντα τριῶν (33), συνεζητήθη καὶ ἐνεκρίθη ἐν τακτικῇ Συνελεύσει τῶν μελῶν συγκροτηθείσῃ τὴν εἰκοστὴν δευτέραν (22) Σεπτεμβρίου 1902 ἐν τῷ Βαρβακείῳ Λυκείῳ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16ῃ Σεπτεμβρίου 1902.

Ὁ Πρόεδρος. — Ὁ Γραμματεύς.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΟΥΜΗΣ — ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΛΑΧΑΚΗΣ.

Ἡ ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως Ἐπιτροπή.

Νικόλαος Ἀρκουλῆς.
Βασίλειος Καμπάνης.
Ἀντώνιος Καλακώνας
Ἰωάννης Ζησιμόπουλος.

ΙΔΡΥΤΑΙ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Νικόλαος Ἀρκουλῆς
Ἀντώνιος Ι. Ροῦσσος.
Θεόδωρος Β. Χανιώτης
Ἀντώνιος Θ. Καλακώνας.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

Ἀπὸ 1ης 7βρίου 1899 μέχρι τέλους Αὐγούστου **1900.** Ν. Ἀρκουλῆς, Πρόεδρος. Α. Ῥοῦσσος, Ταμίας. Α. Λάγιος, Γραμματεύς.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Γ. Στέλας, Θ. Β. Χανιώτης, Γ. Τριαντάφυλλος, Γ. Δελένδας, Γ. Θεολογίδης, Κωνστ. Καλαναρχόπουλος.

Ἀπὸ 1ης 7βρίου 1900 μέχρι τέλους Αὐγουστου **1901.** Ν. Ἀρκουλῆς, Πρόεδρος. Γ. Κουλουριώτης ἢ Τσακάλης, Ταμίας. Μ. Σκορδίλης, Γραμματεύς.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ν. Μιχάλοβιτς. Ἐμμ. Ἄγουρος, Δ. Παξιμάδης, Ἀντ. Θ. Καλακώνας, Γ. Τζωρτζόπουλος, Ἀντ. Σιγάλας,

---

Ἀπὸ 7ης 9βρίου 1901 μέχρι τέλους Αὐγούστου 1902. Ι. Ζουμῆς, Πρόεδρος. Σ. Χατζημιχάλης, Ταμίας. Δημ. Ν. Βλαχάκης, Γραμματεύς.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ἰω. Ζησιμόπουλος, Κ. Τσόχας, Γ. Μάνεσης, Ν. Σπαντίδος, Ἐμμ. Σημαντηράκης, Ξ. Κολλάρος.

ΕΛΕΓΚΤΑΙ

Ν. Ἀρκουλῆς, Ἀντ. Καλακώνας, Χρ. Ντάβαρης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

'Από δὲ τῆς 1ης 7βρίου 1902 μέχρι τέλους Αὐγούστου 1905.

Ἰωάννης Ζουμῆς Πρόεδρος.

Νικόλαος Ἀρκουλῆς Ἀντιπρόεδρος.

Ἰω. **Ζησιμόπουλος** Ταμίας

Δημήτ. Ν. Βλαχάκης Γραμματεύς.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ἀντ. Θ. Καλακώνας, Κωνστ. Τσόχας, Βασιλ. Καμπάνης, Ἰω. Καμιζούλης, Παῦλος Ροῦσσος, Μιχ. Βούλγαρης, Σπ. Σιμόπουλος, Κωνστ. Κοκκινόβραχος, Νικ. Μωραΐτης, Ἠλ. Χρυσαΐτης, Ἰω. Δούκας, Κωνσταν. Φούγιας·

ΕΛΕΓΚΤΑΙ

Πέτρος Ἀρκᾶς, Νικόλ. Σπαντίδος, Χρ. Ντάβαρης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ
ΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗΣ

Ὁ μέγιστος οὗτος τῶν ἐν Ἑλλάδι ναῶν εἶναι ἀναμφιβόλως καὶ ὁ ἀρχαιότατος καὶ ὑπὸ Ἐθνικὴν καὶ Θρησκευτικὴν συγχρόνως ἔποψιν ἱερώτατος πάντων.

Ἐν τῇ ἀθορύβῳ καὶ πλέον τοῦ δέοντος σιωπηλῇ νήσῳ Πάρῳ ἐρριμμένος, λανθάνει ἔτι ἴσως τοὺς πλείστους τῶν Ἑλλήνων, μέγιστον ἐθνικὸν κειμήλιον ἐν τῇ σκιᾷ καὶ τῇ λήθῃ κατακείμενον.

Τιμώμενος ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς Θεοτόκου καὶ ἑορτάζων κατὰ τὴν ἁγίαν Αὐτῆς Κοίμησιν τὴν 15ην Αὐγούστου, μόλις ἐπὶ τῶν τελευταίων ἐτῶν τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἐν Ἀθήναις Συνδέσμου «Ἑκατονταπυλιανή» καὶ τῇ ἀόκνῳ ἐργασίᾳ πολυτίμου Ἕλληνος, (*) πρωτεργάτου ἐν ἐθνικοῖς ζητήμασιν, ἤρξατο γιγνόμενος κέντρον ἀληθοῦς ἐθνικῆς πανηγύρεως, ἔργον ὅπερ πρὸ μακρῶν ἐτῶν ἔδει νὰ γίγνηται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἑκατονταπυλιανὴ εἶναι τὸ φερόμενον αὐτοῦ ὄνομα. Ἀλλ' ὁ ἐντόπιος λαός, οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ἁπλοῖ ἄνθρωποι τὸν καλοῦσιν ἀκόμη Καταπολιανή. Εἶναι τὸ δεύτερον ὄνομα παραφθορὰ τοῦ πρώτου, ὡς κοινῶς πιστεύεται, παραφθορὰ ἄλλως τε εὐνόητος καὶ φυσικὴ παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ λαῷ ; Εἶναι τὸ πρῶτον ὄνομα ὑπὸ λογιωτάτων παρελθούσης τινὸς γενεᾶς ἐξελλήνισις τοῦ δευτέρου ; Ἡ παράδοσις ἀναφέρει ὅτι εἶχε, πρὶν ἢ πρὸ μακρῶν ἤδη ἐτῶν μεταρρυθμισθῇ, ἑκατὸν πύλας, ὅθεν ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἑκατονταπυλιανή. Ἐὰν ὅμως ἤθελέ τις νὰ παραδεχθῇ ὡς ἀληθὲς καὶ πρῶτον τὸ ἐν τῷ λαῷ φερόμενον ὄνομα Καταπολιανή, τοῦτο θὰ ἔχῃ παραχθῇ ἐκ τῆς λέξεως κατάπολα, ὡς κειμένου τοῦ ναοῦ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει,

---

(*) Ἐννοῶ ἐδῶ Δημήτριον Ἀναστασόπουλον τὸν Ἀθηναῖον.

πρὸς διάκρισιν ἀπὸ ἄλλων ἴσως ναῶν τῆς Θεοτόκου, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὀνομασίας, κειμένων ἐκτὸς τῆς πόλεως Κατάπολα δὲ εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὸ κατάδρομα, κατάραχα, κατακέφαλα κ.τ.λ. Ἀπιθανωτέρα τῶν δύο τούτων ὑποθέσεων φαίνεται ἡμῖν τρίτη τις καθ' ἣν ἀμφότεραι αἱ λέξεις Ἑκατονταπυλιανὴ καὶ Καταπολιανὴ παρήχθησαν ἐκ παραφθορᾶς τῆς λέξεως Κατωπολιανή, ὡς κειμένου τοῦ ναοῦ ἐν τῷ παραλιακῷ βαθυπέδῳ πρὸς διάκρισιν τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου μερῶν τῆς πόλεως, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἀρχαῖον Ἑνετικὸν φρούριον καὶ λείψανα ἀρχαίου ἑλληνικοῦ ναοῦ. Ὁ ἐπιζητῶν εὐκολίαν ἐν τῇ ἐκφράσει αὐτοῦ Ἑλληνικὸς λαὸς φυσικὸν εἶνε νὰ παρέφθειρε λέξιν Ἑκατονταπυλιανὴ εἰς Καταπυλιανή, οὐδεμίαν ὅμως θὰ ᾐσθάνετο γλωσσικὴν ἀνάγκην ἵνα μεταβάλῃ τὸ Κατωπολιανὴ εἰς Καταπολιανή.

Ἀλλ' ἂς καταγίνωσιν ἄλλοι εἰς τὰ μυστήρια τῶν λέξεων καὶ συγχρόνως πρὸς τὰ μυστήρια ταῦτα ἂς διερευνῶσι καὶ καθαρίζωσιν ἡμῖν καὶ τὰ μυστήρια τῶν ἐθνολογικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἡμῶν μνημείων.

Διότι, ὡς κρύπτονται αἱ κορυφαὶ τῶν Ἰμαλαΐων εἰς τὰ νέφη, οὕτω καὶ τὰ κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ναοῦ τούτου κρύπτονται εἰς τοὺς θρύλλους καὶ τὰς παραδόσεις καὶ ὀλίγον . . . εἰς τὴν ἀχλὺν τῆς ἀδιαφορίας. Διότι εἶναι λυπηρὸν νὰ ῥηθῇ ὅσης ἀστοργίας τυγχάνει ὁ ἔκπαγλος οὗτος καὶ ὁλομάρμαρος καὶ πάνσεπτος Ναός, ὁ συνδέων, ὅσον στενῶς οὐδεὶς ἄλλος τῶν ἐν Ἑλλάδι, τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα πρὸς τοὺς πρώτονς αἰῶνας τῆς Βυζαντινῆς Ἑλληνικῆς ἀναγεννήσεως, ὁ μόλις ὀλίγας ὥρας θαλασσίου πλοῦ ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν ἀπέχων.

Ἐκτίσθη ὑπὸ τῆς Ἁγίας Ἑλένης, ὡς ἡ περὶ αὐτοῦ ἀναφέρει παράδοσις ; καὶ εἶναι εὐσεβὲς ἀνάθημα τῆς σεπτῆς μητρὸς τοῦ πρώτου Ἕλληνος καὶ Χριστιανοῦ αὐτοκράτορος εἰς τὴν Παναγίαν Μητέρα Ἐκείνου, ὅστις παρέσχεν εἰς αὐτὴν τὴν εὐδαιμονίαν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

νὰ εὕρῃ τὸ Τίμιον ξύλον ἐφ' οὗ ἀνηρτήθη τὸ Πανάγιον σῶμα Του ; Εἶναι σύγχρονος τῆς Ἁγίας Σοφίας, ὡς περὶ αὐτοῦ πιστεύεται ; Ἐκτίσθη ἀληθῶς ὑπὸ μαθητοῦ τινος τοῦ Ἀνθεμίου ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν Ἰσιδώρων, ἢ τῶν ἀρχιτεκτόνων οἵτινες τὸ πρῶτον, ἐκαλλιτέχνησαν τὸ εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Θεοῦ Σοφίαν ἀφιερωθὲν Ἑλληνικόν προσκύνημα ; Καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅπερ θρυλλεῖται, ὅ,τι σχετικῶς πρὸς τὸν φθόνον τοῦ διδασκάλου πρὸς τὸν μαθητὴν παριστῶσι τὰ πρὸ τῆς θύρας αὐτοῦ ἄτεχνα ἀνάγλυφα ; Εἶναι τάχα σύγχρονος τῇ ὑπὸ Κωνσταντίνου καὶ Κώσταντος πρώτῃ ἀνεγέρσει τῆς Ἁγίας Σοφίας ; Ἢ μήπως τῇ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου αἰῶνος ὑπὸ Θεοδοσίου ἀνοικοδομήσει ; Ἢ μὴ δέον νὰ κατέλθωμεν εἰς τὴν ἐπὶ τυῦ Ἰουλινιανοῦ ἀνέγερσιν τοῦ μεγάλου ναοῦ ;

Οἱ τῶν ἀρχαίων ἱερῶν ἡμῶν μνημείων ἐρευνηταὶ ἂς ἀπαντήσωσιν ἐπὶ τῶν ζητημάτων τούτων.

Ἐκεῖνο ὅπερ εἶναι ἀνεπίδεκτον συζητήσεως εἶναι ὅτι ὁ μέγιστος καὶ κάλλιστος καὶ φωτεινότατος οὗτος ναὸς ἀνάγεται πάντως εἰς τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ χριστιανισμοῦ. Δὲν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἀμφιβολία, ὅτι ἀνηγέρθη ἐν οἷς χρόνοις ἡ Ἑλλὰς μετέβαινεν ἀπὸ τοῦ ἐθνισμοῦ εἰς τὴν χριστιανωσύνην, καθ' ἣν ἐποχὴν αἱ ἐν Ἀθήναις σχολαὶ συνεκράτουν ἔτι τοὺς τελευταίους σπινθῆρας τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς θρησκείας, συντριβομένης μοιραίως πρὸ τοῦ ὀγκουμένου κύματος τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ Εὐαγγελίου.

Ὑπὲρ πάσας τὰς λοιπὰς μαρτυρίας καὶ παραδόσεις καὶ θρύλλους καὶ ἀνάγλυφα καὶ ὅσα τοιαῦτα ὑπάρχουσι δύο ἀποδείξεις ἀνεπίδεκτοι δισταγμῶν Ἡ μία εἶνε λιθίνη καὶ ἡ ἑτέρα χειρόγραφος.

Ἡ πρώτη εἶνε μέγα μαρμάρινον βαπτιστήριον, ἐν τύπῳ Σταυροῦ, ἐν ἰδιαιτέρῳ διαμερίσματι **ἐντὸς τοῦ Ναοῦ** πρὸς τὴν δεξιὰν πτέρυγα αὐτοῦ ὑπάρχον, μὲ τὰς μαρμαρίνους αὐτοῦ βαθμίδας καὶ τὴν ἐν τῷ μέ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

σῳ ἱερὰν νησῖδα, τύπος τέλειος τῶν ἱερῶν ἐκείνων βαπτιστηρίων, ἐν οἷς κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ χριστιανισμοῦ αἰῶνας ἐβαπτίζοντο οἱ εἰς μεγάλην ἤδη ἡλικίαν προσήλυτοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες Τις δύναται νὰ ἀμφιβάλῃ, ὅτι, ἵνα ἐνδείκνυται ἀνάγκη τοιούτου μονίμου βαπτιστηρίου κατὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου ναοῦ, ἦν ἔτι ἡ ἐποχὴ τῆς ἐνηλίκων βαπτίσεως ; Οἱ περιελθόντες τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς ναοὺς καὶ τὰς μονὰς αὐτῆς ἐπισκεψάμενοι δύνανται ἐκ τῆς πανταχοῦ ἀπουσίας τοῦ μαρτυρίου τούτου νὰ ἐννοήσωσι τὴν ἀλήθειαν.

Ἡ ἑτέρα τῶν μαρτυριῶν εἶναι ἔντυπος. Νικήτας ὁ Μάγιστρος ὅστις ἐπὶ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ ἐστέλλετο ὑπὸ τοῦ βασιλέως αὐτοῦ εἰς τὴν Κρήτην, ἅμα μέν, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἔκφρασιν, συστρατευόμενος Ἡμερίῳ ἅμα δὲ πρεσβευσόμενος πρὸς τοὺς τὴν Κρήτην ἔχοντας Ἄραβας, ὑπ᾿ ἐναντίων ἀνέμων προσεγγίσας εἰς Πάρον μετὰ θαυμασμοῦ περιγράφει τὸν ναὸν τοῦτον, ὅν ἀρχαῖον ἤδη ὁμολογεῖ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀλλ᾿ ἰδοὺ αἱ λέξεις αὐτοῦ τοῦ Βυζαντινοῦ Μαγίστρου ὅστις δέν ἀπηξίωσε νὰ διηγηθῇ καὶ τὰ κατὰ τὸν ναὸν καὶ τὰ κατὰ τὸν βίον τῆς ἐκεῖ ἀθλησάσης Ἁγίας Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας : « Ὁ δὲ ἦν ἄρα τις ἀξιο «θέατος καὶ λείψανα σώζων ἔτι τῆς παλαιᾶς ὡραιότη «τος· σύμμετρός τε γὰρ ἐδέδμητο πάντοθεν καὶ κίο- «σι συχνοῖς τοῦ ἐκ βασιλικοῦ ἠρήρειτο λίθου. πρι- «στῷ τε λίθῳ πάντα τοῖχον ἀμφίετο παραπλησίως «τοῖς κίοσιν. Εἰς τοσοῦτον δὲ τὸν λίθον λεπτύνας «ἐξύφανεν ὁ τεχνίτης, ὡς δοκεῖν ἐξ ὑφασμάτων τὸν «τοῖχον ἐνδεδύσθαι βυσσίνων· τὸ δὲ μαρμαῖρον τοῦ «λίθου τοσαύτην ἐνέφαινε τὴν ὑγρότητα καὶ μαρμα- «ρυγήν, ὡς καὶ μαργάρων στιλβηδόνων νικᾶν· τοσοῦ- «τον τὸ περιὸν ὑπῆρχε τοῦ λίθου, μᾶλλον δὲ ἡ σπου «δὴ τοῦ τεχνίτου, ὅς καὶ τὸ κάλλος ἐφιλονείκησε τῇ «φύσει προσνεῖμαι.

« Ὡς δὲ καὶ τῆς σεβαστῆς καὶ θείας τραπέζης τὸ

«ὑπερκείμενον ὀρόφιον εἴσω τῆς πύλης ἑωράκαμεν, «κατεπλάγημεν τῆς τερπνότητος· οὐδὲ γὰρ εἰώκει λί-«θου φύσιν ἔχον τὸ τόρευμα, οὐδὲ σιδήρῳ καὶ τέχνῃ «λελαξεῦσθαι καὶ χείρεσιν· ἀλλ' οἷά τινι γάλακτι ὀ-«πῷ φυραθέντι, καὶ πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ στέγους με-«μηχανημένου τοῦ χεύματος. τοιούτῳ ποτ' ἐγὼ λίθῳ «τεθέαμαι διφρηλατοῦσαν ἐπὶ ταύροις Σελήνην. Τὸ «μὲν οὖν ἔκειτο τεθραυσμένον, ἡμεῖς δὲ συνεθέομεν «καὶ παριστάμεθα καταρώμενοι καὶ παντοίως τὸν συν «τρίψαντα λοιδορούμενοι καὶ γὰρ ἦν τι χρῆμα καὶ ἄ-«ξιον οἴκῳ θεοῦ κειμήλιον καὶ ἀνάθημα.»

Παρεθέσαμεν αὐτὰς τὰς λέξεις τοῦ Νικήτα, ὡς δύναταί τις συγκρίνων νὰ ἴδῃ εἰς τὰ «Μνημεῖα Ἁγιολογικά», ἐν Βενετίᾳ ἐκδοθὲν σύγγραμμα κατὰ τὸ 1884 ὑπὸ τοῦ ἐλλογιμωτάτου ἀρχιμανδρίτου καὶ καθηγητοῦ κ. Θεοφίλου Ἰωάννου. Οὕτω μόνον ἀποφεύγομεν τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ ὑποτεθῶμεν μεγαλοποιοῦντες καὶ ἐξογκοῦντες τὰ πράγματα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐὰν ἤδη ὁ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἐννάτου αἰῶνος τοιαῦτα περὶ τοῦ Ναοῦ ἱστορῶν ἀναγράφῃ τὴν φράσιν «λείψανα σώζων τῆς παλαιᾶς ὡραιότητος», εὐνόητον καθίσταται παντὶ ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ χριστιανισμοῦ αἰῶνας ἀνηγέρθη ὁ ναὸς ὁ κατὰ τὸ 900 μ: χ: διατηρῶν **Παλαιὰν ὡραιότητα**.

Εἰς τὸν παλαιὸν τότε ναὸν προσετέθη ἔκτοτε ἕνδεκα αἰώνων βίος. Καὶ εἶδε παρερχομένας γενεὰς μετὰ γενεὰς καὶ βασιλείας μετὰ βασιλείας καὶ κράτη μετὰ κράτη. Καὶ εἶδε κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Καθέδρας τοῦ Βοσπόρου φρυάττοντας Ἄραβας καὶ Πέρσας καὶ Ἄβαρας καὶ Σλαύους καὶ Γότθους καὶ Φράγκους καὶ Ρώσσους καὶ Βουλγάρους καὶ Μωαμεθανούς. Καὶ εἶδε τὸν ἀδελφόν του ναόν τὸ ἱερὸν, τῶν Ἑλλήνων προσκύνημα, τέμενος τοῦ Μωάμεθ καταστάν, καὶ τοὺς ναοὺς τοῦ ἀληθοῦς θεοῦ κρημνιζομένους πολλαχοῦ, εὐτυχήσας αὐτὸς θεόθεν νὰ παραμένῃ ὀρθός, ἀλώβητος, ἀβεβήλωτος.

Βεβαίως δὲν περιμένει τις ὅτι ἐπισκεπτόμενος τὸ ἱερὸν τοῦτο τέμενος θὰ εὕρῃ τὰς μαρμαρυγὰς καὶ τὰς λάμψεις καὶ τὰς ὡσεὶ ὑγρότητος τοῦ μαρμάρου πρὸ τῶν ὁποίων ἐξεθαμβώθη Νικήτας ὁ Μάγιστρος. Ὁ χρόνος καὶ ἔνθα σέβεται τὰ κειμήλια ἀφίνει πάντως ἐπ᾿ αὐτῶν τὸν ἑαυτοῦ μανδύαν ἐκ χρώματος καὶ διαυγείας ἀλλοίωσιν. Ἑτέρωθεν ἐν ᾧ τότε ὁ σεπτὸς οὗτος Ναὸς ὅλος κίοσι ὑπερείδετο καὶ πάντοθεν ἦν περίοπτος, ἀνάγκαι ἀσφαλείας μεταγενέστεραι, μετὰ κινδύνους ἴσως ἐκ σεισμῶν, ἐνετείχισαν τινὰς τῶν κιόνων καὶ ἐτροποποίησαν οὕτως ἐσωτερικῶς ἐνιαχοῦ τὸ ἀρχικὸν σχῆμα.

Διατηρεῖ ὅμως ἔτι πολλὴν τὴν ἀρχικὴν μεγαλοπρέπειαν. πάμμεγας, ἐπιβάλλων, ὁλόφωτος. Εἰς οὐδένα τῶν ἐν Ἑλλάδι ναῶν ἡ ἱερὰ συγκίνησις καταλαμβάνει τὸν ἐπισκέπτην ὅσον εἰς τὸ ἀρχαῖον τοῦτο Βυζαντινὸν ἀριστούργημα. Εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰσέλθη τις τὸ πρῶτον εἰς αὐτὸν καὶ μάλιστα ἐν στιγμῇ σιγῆς καὶ ἠρεμίας, νὰ ἀκούσῃ τὰ βήματα αὐτοῦ ἀντηχοῦντα εἰς τοὺς πολλαπλοῦς αὐτοῦ θόλους καὶ τὰς πτέρυγας, νὰ ἐμβαπτισθῇ εἰς τὸ περιλοῦον αὐτὸν ὑψόθεν φῶς, νὰ ἀτενίσῃ τὸν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τεμπλέου εἰς φυσικὸν μέγεθος ἐσταυρωμένον, καὶ νὰ μὴν αἰσθανθῇ εἰς τὰς φλέβας αὐτοῦ διαρρέον ὡσεί ἱερόν τι πῦρ, ὡσεὶ ῥίγος τι συγκινήσεως.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ γυμνότης καὶ ἡ πενία καὶ ἡ ἐγκατάλειψις αἱ ἐν αὐτῷ πανταχοῦ μαρτυρούμεναι δὲν ἀφαιροῦσιν, ὄχι· κατηγοροῦσιν ἴσως τῆς παρούσης ἐποχῆς, ἀλλὰ προσθέτουσι καὶ κάτι τι εἰς τὸ σέβας τῶν αἰώνων, εἰς τὴν ἐντύπωσιν ἱερῶν ἀναμνήσεων.

Καὶ ὁ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ναοῦ γεγλυμμένος αὐτοκρατορικὸς τῶν Βυζαντινῶν Καισάρων ἀετὸς καὶ τὸ λαμπρὸν καὶ πάμμεγα καὶ μοναδικὸν αὐτοῦ ἱερὸν βῆμα, καὶ οἱ πολλοὶ ναΐσκοι οἱ ἰδιαίτεροι οἱ **ἐντὸς αὐτοῦ** ἐν ταῖς πτυχαῖς καὶ ταῖς γωνίαις αὐτοῦ ἐγκρυπτόμενοι, ὧν ὁ μέγιστος εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Νι-

κολάου τιμώμενος ἐπὶ κιόνων ἐρείδεται ὅλος κατὰ τὸν ἀρχῆθεν τύπον τοῦ μεγάλου Ναοῦ, καὶ τὸ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ πτέρυγι, ὡς προείρηται ἀπομένον ἀλώβητον ἱερὸν βαπτιστήριον ἀναμνήσεις ἁγίας καὶ συγκινήσεως ἡδείας καὶ σεβασμὸν ἄπειρον προκαλοῦσι.

Ἀλλὰ εἰς δύο τινα ἀκόμη πρέπει νὰ ἐπιστηθῇ ἡ προσοχὴ τοῦ εὐσεβοῦς ἀναγνώστου καὶ μάλιστα τοῦ εὐσεβοῦς ἐπισκέπτου.

Τὸ μὲν εἶναι τὸ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος ὑπὲρ τὴν ἁγίαν Τράπεζαν ὀρθούμενον καὶ στεγάζον αὐτὴν μονόλιθον ὀρόφιον, τὸ ἐπὶ τεσσάρων κιόνων κρατούμενον, αὐτὸ τοῦτο ὅπερ ἀποθαυμάζει ὁ Νικήτας καὶ ὅπερ ἰδὼν κατακείμενον καὶ τεθραυσμένον που, ἀγανακτεῖ ἱερὰν ἀγανάκτησιν κατὰ τοῦ δράστου τῆς βεβηλώσεως, αὐτὸ τοῦτο ὅπερ οὐχί, λέγει, χειρῶν ἐφαίνετο τόρευμα, ἀλλ' ὡς χυθὲν εἰς τύπον καὶ στερεοποιηθὲν γάλακτι ὀπῷ φυραθέντι. Καὶ ἰδοὺ τί περὶ τῆς βεβηλώσεως ταύτης διηγεῖται, ἀκούσας, ὡς μαρτυρεῖ, παρὰ ἱεροῦ ἀνδρός, μοναχοῦ ἐν τῇ τότε ἀοίκῳ Πάρῳ. Ἐκθέτομεν ταῦτα ὡς ὁ ἴδιος Νικήτας ἀναγράφει.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

«Τὸν Νίστριν ἐκεῖνον ἀκούεις, ἔφη, τὸν τοῦ ναυ«τικοῦ τῆς Κρήτης κατάρξαντα; οὗτος ἐκεῖνος ὧδε «γενόμενος, ἐν θαύματί τε τὸ ἔργον τοῦ κάλλους «θέμενος, μεμελέτηκεν εἰς Κρήτην μετακομίσαι· ὡς «δὲ τὰς πύλας διεμέτρησε πρότερον, εἶτα τὸ ἱερὸν «τοῦτο καὶ θεῖον ὀρόφιον ἔδοξέ τε καλῶς ἔχειν καὶ «καθεῖκεν εἰς γῆν ἕλκειν ἐπεχείρει τῶν πυλῶν ἔξω· «τὸ δὲ εὐθὺς ἐγίνετο μεῖζον, καὶ αὐτὸς τὸν τοῖχον «διώρυττεν, εἶτα μετρήσας ἐξάγειν ἐσπούδαζε· τὸ δὲ «καὶ αὖθις μεῖζον ἐγίνετο, καὶ μᾶλλον μεῖζον, καὶ τοῦ«το πολλάκις, ἕως ὁ Ἄραψ ἐνέδωκε τοῦ βιάζεσθαι, «ἀλλ' οὐ τοῦ φθονεῖν. Ὡς γὰρ κάμνων διημάρτανε «τοῦ σκοποῦ (καὶ γὰρ ὡς ἔοικεν οὐκ ἠξίου τὸ θεῖον «μιαρὸν γενέσθαι τὸ ἱερόν· ἔσπευδε γάρ, ὡς λέγεται, «τῇ συναγωγῇ τοῦτο τῶν τῆς Ἄγαρ ἀνάθημα κατα«θέσθαι), συνθλάττει τὸ καλὸν ἐκεῖνο ἔργον ὁ βδελυ-

«ρός, βασκήνας τοῦ κόσμου τῷ τῆς Θεοτόκου νεῷ.»

Καὶ ὅμως τὸ «ἱερὸν τοῦτο καὶ θεῖον ὀρόφιον» τὸ τοιούτων παραδόσεων καὶ ἀναμνήσεων σεβασμὸν προκαλοῦν, ὑπερκείμενον ἤδη τῆς ἁγίας τραπέζης, εἶναι ἐπισφαλὲς καὶ κινδυνεῦον διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἀκηδίαν νὰ προξενήσῃ μὲν ἴσως καὶ δυστυχήματα, νὰ πάθῃ δὲ αὐτὸ βεβαίως βλάβας καὶ καταστροφάς, ὅσας ὁ Ἄραψ ἐκεῖνος πειρατὴς δὲν ἠδυνήθη νὰ τῷ ἐπιφέρῃ.

Τὸ δ' ἕτερον, ὅπερ ἐν σεβασμῷ καλεῖ τὴν τοῦ ἐπισκέπτου προσκύνησιν, εἶναι τὸ ἐν μυχῷ τινι τῆς ἀριστερᾶς τοῦ ναοῦ πτέρυγος ἱερόν, σηκὸς μᾶλλον ἢ παρεκκλήσιον, τῆς ἐκεῖ ἀθλησάσης Ἁγίας Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας. Ὁ αὐτὸς Νικήτας, ὑποχρεωθεὶς λόγῳ ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ μοναχοῦ, ἀναγράφει καὶ παραδίδει ἡμῖν τὴν μελαγχολικὴν τῆς ἁγίας ταύτης νεάνιδος ἱστορίαν, πῶς μοναχὴ ἀφιερωθεῖσα τῷ Θεῷ ἐν Λέσβῳ, ἐν ὥρᾳ μεταβάσεως εἰς κώμην τινά, ἵνα ἀσπασθῇ ἐπὶ τῷ Πάσχα ἔγγαμον ἐκεῖ αὐταδέλφην, ἀνηρπάγη ὑπὸ ἐπιδραμόντων αἴφνης Ἀράβων, πῶς ἐν ἀποβάσει τούτων ἐν τῇ ἐρήμῳ Πάρῳ ἐδραπέτευσε εἰς τὰ δάση τῆς νήσου, πόσα ἐκεῖ ἐταλαιπωρήθη, πῶς φοβερὸν ἐγκαταλείψεως ἔζησε βίον καὶ οἷον ἱερὸν ἔλαβε τέλος. Καὶ φρικιᾷ ὁ ἀναγνώστης εἰς τὴν περὶ αὐτῆς τοῦ αὐτόπτου μαρτυρίαν: «ἦν ἄρα τὸ μὲν εἶδος γυνή, τὸ «δὲ φαινόμενον ὑπεράνθρωπον, θρὶξ λευκή, πρόσωπον «μέλαν, μικρὸν ὑποφαῖνον λευκότητα δέρματι συνέ«χουσαν μόνῳ τὴν τῶν ὀστῶν ἁρμογήν, ἥκιστα σαρ«κὸς ἐμπεφυκυίας, ἐῴκει δὲ τὸ ὅλον σκιᾷ.»

Ἀλλὰ κλείοντες τὴν τοῦ ἱεροῦ τούτου Ναοῦ σύντομον ἡμῶν περιγραφὴν ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπισκέπτου ἀκόμη εἰς τὸν ἰδιόρρυθμον καὶ μεγαλοπρεπῆ καὶ εὐρύτατον αὐτοῦ ἐν ὑπερώῳ γυναικωνίτην, ὅστις αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἔχει τόσην περιεκτικότητα ὅσην εἰς τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἡμῶν μεγάλων ναῶν.

Καὶ προαύλιον δὲ ἔχει ἐπίσης ἀρχαῖον, μέγα καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ὁλομάρμαρον ὁ Ναὸς καὶ διπλῆν κελλίων σειρὰν ἐν εἴδει φρουρίου περιβάλλουσαν καὶ ἐνισχύουσαν ἐν ἀρχαίᾳ ἐποχῇ καὶ κινδύνοις τὸν ναὸν καὶ τρία ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξάρτητα ὕδατα· ἓν μὲν φρέαρ ἐν τῇ αὐλῇ ἕτερον δὲ φρέαρ ἀρίστου ὕδατος ἐν αὐτῷ τῷ Ναῷ, τρίτον δὲ πηγαῖον, ἀναβλύζον ὑπ' αὐτὴν τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν καὶ ὡς Ἁγίασμα θεωρούμενον

Ἐπισφραγίζομεν τὰ περὶ αὐτοῦ ἓν ἔτι σημειοῦντες ἐπίσημον. Εἶναι τοῦτο χρυσόβουλον τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδοβλαχίας Μαυρογένους, ὑπάρχον ἄλλοτε ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Δήμου Πάρου, ἤδη δ' εὑρισκόμενον ἐν τῇ Χριστιανολογικῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἑταιρίᾳ ἐν Ἀθήναις, ἐπισφραγίζον ἢ τοὐλάχιστον ἀναφέρον εἰς ἀρχαιοτέραν ἐποχὴν τήν παράδοσιν καθ' ἣν ὁ Ναὸς οὗτος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐκτίσθη ὑπ' αὐτῆς τῆς Ἁγίας Ἑλένης κατόπιν τάξιματος, ὁπόταν μεταβαίνουσα εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους πρὸς εὕρεσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ προσήγγισεν εἰς Πάρον ἐξ ἐναντίων ἀνέμων. Ὅταν δηλαδή, ἀξιωθεῖσα τῆς θείας εὐδοκίας, εὗρε τὸ Τίμιον ξύλον, ἐχορήγησε καὶ ἐφρόντισεν ἀργότερα τὰ τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἱεροῦ τούτου Ναοῦ.

Ἀλλ' ἐγκλείει, ἐγκλείει καὶ ἄλλην στοργὴν καὶ ἄλλην ἱερότητα δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας τὸ μέγα τοῦτο παντὸς αἰσθανομένου προσκύνημα. Δὲν εἶναι μόνον τὰ μάρμαρα τῶν ἀρχαίων λατομείων ἀφ' ὧν ᾠκοδομήθη. Εἶναι μέρος τῆς ἀρχαίας εὐκλείας, τῆς τῶν προγόνων ἡμῶν λατρείας ἐντετειχισμένον, συσσωματωμένον ἐν αὐτῷ. Διότι αἱ στῆλαι του τὰ μάρμαρά του εἶναι στῆλαι καὶ μάρμαρα ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ ναοῦ· οἱ βωβοὶ μάρτυρες σήμερον καὶ ἀπὸ δεκαεπτὰ ἤδη αἰώνων τῆς ἀναιμάκτου θυσίας, πολλοὺς αἰῶνας πρὶν παρίσταντο σιωπηλῶς εἰς τὰς ἀρχαίας θυσίας, εἰς τὰς προσευχὰς καὶ τοὺς ὕμνους καὶ τὰς κατὰ τῶν Περσῶν προσκλήσεις τοῦ θείου καὶ τοὺς νικητηρίους εἶτα παιᾶνας. Ἔνθα ἡ πάνσεπτος τοῦ Ἰησοῦ λατρεύεται μήτηρ, ἡ Ἀθηνᾶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἢ ἡ Ἥρα ἢ πιθανώτερον πάντων ἡ ἐφέστιος τῶν Παρίων θεὰ Δήμητρα ἐλατρεύετο.

Τοιοῦτος ὁ σεπτὸς οὗτος Ναὸς ὑπὸ χριστιανικὴν ἱερότητα ὑπὸ Βυζαντινὰς ἀναμνήσεις, ὑπὸ ἐθνικῆς εὐκλείας ἐκφυγόντα, μεμακρυσμένα ὄνειρα καὶ φρικιάσεις. Τοιοῦτος ὁ Ναὸς ἀφ' οὗ ἐφιλοδοξήσαμεν νὰ ἄρωμεν τὸν πέπλον τῆς λήθης καὶ ἀδιαφορίας, νὰ κραυγάσωμεν γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ ὅτι εἶναι, ὅτι ὀφείλει νὰ γίνῃ γενικὸν τῆς Ἑλλάδος προσκύνημα.

* *
*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
0070000020588

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ